

Jouko KONTULASTA IHMETTELEE Suomen eloa ja maailmanmenoa itähelsinkiläisen lähiön näkökulmasta. Minut keksi Lasse Lehtinen, joka kirjoitti Ilta-sanomissa 6.11.2017, että "sananvapauden ritari on kadun mies tai nainen, 'Jouko Kontulasta', jolta käydään kysymässä kaikkea maan ja taivaan väliltä".

Olkoon sitten huippu-urheilu rempallaan

TASAVALLAN PRESIDENTTI URHO KEKKONEN tokaisi aikoinaan, että jos sisä- tai ulkopoliitikan pitää olla rempallaan, niin olkoon se sitten sisäpolitiikka. Kekosta mukailen tuiskahdan: jos liikunnan tai huippu-urheilun pitää olla rempallaan, niin olkoon se huippu-urheilu. Liikkuminen ja liikunta ovat kansakunnan kokonaisuuden menestyksen ja ihmisten onnellisuuden kannalta tärkeämpiä kuin mitalit.

Ja sitten se mutta. Huippu-urheilusta on helpompi esittää painokkaita puheenvuoroja. Sen tilaa on myös helpompi korjata, jos niin päätetään todella tehdä. Koko Suomen tai edes valtaosan suomalaisista saaminen liikkeelle on monin verroin vaikeampi tehtävä.

Aloitukseni ei tarkoita sitä, etteikö huippu-urheilulla olisi aikansa ja paikkansa. Ja ainakin menestyksen puutteesta ruikuttamisessa olemme lähellä maailmankärkeä. Korjaustoimissa kärki näyttää sen sijaan jätettävän.

Huonoa menestystä on voitoteltu sotien jälkeisistä ajoista lähtien. Helsingin vuoden 1952 suomalaisurheilijat saavuttivat 22 mitalia. Väärin voitettu, sillä yleisurheilusta mitaleita tuli vain yksi. Vielä Melbournen mitalimäärä oli 15, jolloin Suomi putosi ensimmäisen kerran ja samalla pysyvästi mitalitaulukon kärkikymmenikön ulkopuolelle sitten Lontoon 1908 kisojen. Melbournen jälkeen paras tulos kesäkisoissa on ollut Los Angelesin 12 mitalia, joiden saavuttamista auttoi itäblokin väkivahvojen urheilijoiden poisjäänti boikotin vuoksi.

Keinoja palata menestysuralle on etsitty 1990-luvulta lähtien heikoksi koetun olympiamenestyksen vuoksi. Barcelonan kesäkisoissa 1992 suomalaisurheilijat saavuttivat viisi mitalia (2–2–1) ja Lillehammerin talvikisoissa 1994 kuusi mitalia (0–1–5). Vuonna 1994 valmistui ensimmäinen *Strategia huippu-urheilun kehittämiseksi*, ja jatkoa seurasi 1998 ja 2002. Huippu-urheilutyöryhmän muistio valmistui 2004. Huippu-urheilun muutosryhmä (HUMU) sai työnsä päätökseen vuonna 2012. On helppo todeta, ettei Suomi humahtanut Pohjolan parhaaksi urheilumaaksi.

Jukka Uunila ehdotti 1980-luvulla tukien porrastamista menestyksen perusteella ja lajien luokittelusta A-, B- ja C-sarjaan. Sama ajatus on vilahtanut keskustelussa Pariisin olympiakisojen jälkeen. Kokeilemisen arvoinen keino, jos päämääränä on menestyä paremmin olympialaisissa mitalijahdissa. Ja jos tämä linja valitaan, niin silloin kannattaa panostaa talvikisoihin. Silloin tulee mieleen, että meillä on osattu myös hukata mahdollisia menestyslajeja, mistä mäkihypy on selvä esimerkki.

Liikunnan ja urheilun keskittämiseen Olympiakomiteaan johtanut organisaatiomallitys alkoi 1990-luvulla. Kumpunkaan liikuntakulttuurin osa-alueen tuloskuntoa se ei ole vahvistanut. Osasyynä on se, että kilpa- ja huippu-urheilu mene-

vät edelleen suloisesti sekaisin. Kilpaurheilu ei ole yleensä huippu-urheilua. Tämä eronteko on meillä kesken.

Huippu-urheilu kannattaa pitää Olympiakomitean ja erityisesti lajiliittojen vastuulla. Kilpaurheilu ja -kuntoilu sopivat lajiliitoille ja seuroille. Ja koko väestön liikkuttamisvastuusta voisi vapauttaa olympiakomitean, lajiliitot ja seurat. Varsinkaan vähiten liikkuvia aikuisia järjestäytyneet liikunta ei ole tavoittanut, eikä tule suuressa määrin koskaan tavoittamaan. Joskus liikuntaa harrastaneita rapakuntoisia seurat voivat satunnaisesti onnistua liikkuttamaan.

Valtion liikuntapaikkarakentamiseen myöntämiin määrärahoihin on tulossa roima supistus vuonna 2025. Jaossa on valtionvarainministeriön esityksen mukaan 10,5 miljoona euroa, kun tänä vuonna summa oli 25,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 valtio suunnittelee avustavansa liikuntapaikkahankkeita enää 8,4 miljoonalla eurolla, josta Olympiastadion saa liki neljänneksen.

Ensimmäiset avustukset valtio jakoi vuonna 1931. Alkuvaiheessa rahaa saivat pääosin urheilukenttä- ja uimalaitoshankkeet. Valtion urheilulautakunta laati myös kenttärakennusoppaita 1920-luvulta alkaen. Viime vuosikymmeninä listoille ovat nousseet usein uimahallit, liikuntasalit ja jäähallit. Etenkin 2000-luvulla tukea ovat saaneet lukuisat lähiliikuntapaikat.

Pahoin pelkään, että supistukset heikentävät ennen kaikkea kuntien mahdollisuuksia korjata uimahallejaan. Vesiliikuntamahdollisuuksien merkitys korostuu väestön ikääntyessä. Samaan aikaan monien kuntien mahdollisuudet pitää yllä ja ennen kaikkea korjata uimahallejaan heikkenevät. Suomi liikkeelle -ohjelmasta ei ole paljon iloa, jos vähemmän liikkuville tärkeä liikuntapaikka katoaa. Samalla heikkenevät kansalais-taitona pidetyn uimaopetuksen edellytykset.

Olen päässyt nauttimaan uimahalleista kuntouttaessani polveani. Tai ainakin käyttämään halleja. En nimittäin vieläkään erityisemmin pidä vesijuoksusta, vaikka harjoituskertoja on kertynyt jo kymmeniä. Altaassa huomaa hyvin miten tärkeitä hallit ovat vähemmän liikkuville ja eri tavoin liikuntatarjoiteisille. Ja moni tuntuu aidosti pitävän vesijuoksusta. Monen kokoisia uimareitakin käy altaassa. Jos uimahallikantamme rapistuu, niin suuri joukko ihmisiä menettää hyvän liikuntapaikan.

Lyyhenä loppukevennyksenä kerron harrastaneeni hyötyliikuntaa marjametsässä. Poimin talven mustikat ja puolukat omakätisesti. Edellisistä marjametsässä käynneistä oli vierähtänyt viisi vuotta. "On mustikanpoimintaa mukavaa toimintaa" laulaa **Antero Raimo** Avoimet ovet -yhtyeen säestämänä. Ja niinhän se on. Metsässä liikkuminen rentouttaa. Mikä parasta, sain siirrettyä marjastusperinnettä seuraavalle sukupolvelle, kun toinen pojistani lähti mustikkaan. ♦

JOUKO KOKKONEN